

causa est, cur aves tanta industria nidificent, ciborum oblitæ ovis incumbant, pro pullis suis pugnent? Amor. Vide igitur ut amore Dei ardeas, et in eo semper crescas: tunc invenies quod dico, jugum Christi semper magis et magis leve. Quando quis brumæ tempore onus aliquod ferre humeris nequit, imponit illud trahæ et nullo negotio trahit. Videtur quidem onus augeri dum traha ei adjungitur sed hæc ipsa levius facit onus. Simili modo dicere quis posset, duplicari onus, dum amorem etiam requirimus ad mandatorum observantiam? Sed hæc ipsa rheda vel traha magnopere eam levigat. Si ergo Christum legislatorem nostrum ex corde amemus, onus ejus parum sentiremus.

V. Ob considerationem præmii, quod jugo Christi annexum est. Si enim agricola tolerat labores plurimos ob spem frugum et messis, si operarius portat pondus diei et æstus ob denarium diurnum, si miles se innumeris exponit vitæ periculis ob spem prædæ vel gloriæ, mercator periculis maris ob spem lucri, et his omnibus sine tædio; quomodo asperum esse potest, pro æterna gloria portare jugum Christi brevi hujus vitæ curriculo? Obtulit se Jacob ad serviendum pro Rachele septem annis in pastoralis munere: *Et videbantur illi pauci dies*, (inquit Scriptura) *præ amoris magnitudine*, Gen. XXIX. Cur non ergo similiter leve nobis erit jugum id, quod parvo tempore gerimus pro æterna felicitate? Propterea apost. ad Ephes. c. 4. tam vehementer erat: *Ut Deus*, inquit, *Domini nostri Jesu Christi Pater gloriæ det vobis Spiritum sapientiæ et revelationis, in agnitionem ejus, illuminatos oculos cordis vestri, ut sciatis quæ sit spes vocationis ejus, et quæ divitiæ gloriæ hæreditatis ejus in sanctis*, etc. Non enim dubitavit apostolus, omnem nostrum laborem suavem nobis et levem fore, si illuminatis oculis intueremur divitias gloriæ laborantibus præparatas. In prato spirituali (quem librum S. Nicæna Synod. approbavit) legitur monachum quemdam cellulam sibi construxisse, duodecim passuum millibus ab aqua dissitam. Quadam die egressus ad eam apportandam animo ex lassitudine linqui cœpit, recollectis nonnihil viribus, seipsum stultitiæ damnat, quod loco tam incommodo domicilium sibi delegerit: ergo dum variis mens cogitationum fluctibus quatitur: *Bene habet*, inquit, *vicinior aquis cella, lacus quærenti non deerit*. Hæc dum animo versat, ecce tibi pone illum quasi hominis vox (caelo sine dubio delapsa) unum, duo, tria, articulate in aere efformans. Versus in stuporem monachus in omnem partem oculos circumferens, curiosus num quem in solitudine fortasse videret metientem quidpiam, deprehendit nemi-

nem; iter ergo prosequitur suum, urgetque designatum mente tuguriolum: redit ut ante vox altera, eosdem numeros ingeminans. Incassum denovo frater respicit: adest tertio, ternarium iterans, qua vix finita, juvenis adstat speciosissimus, itaque virum alloquitur: *Ne turbere, angelus e caelo mittor, passus tuos singulos studiosissime numerans, sua ut cuique merces, eaque amplissima olim solvatur*, finit, et ex oculis monachi se subducit. Hic vero quid? Errorum corrigat, mentem mutat, et cui animo sederat, accedere aquæ propius, statuit ab eadem (quod et fecit) multo adhuc recedere longius; didicerat scilicet auctis laboribus auctius vicissim in pulchra illa æternitate præmium respondere.

Alexander M. cum itinere videret Macedonem agasonem, qui mulum defessus auro onustum agebat, a mulo in humeros suos sarcinam transulisse, ne id forte perderet, sciens esse Alexandri, et tamen ipsum quoque agasonem sub onere deficientem, progredi non posse, agasoni vicinior factus dixit: *Ut tibi hic labor minus gravis sit, in tabernaculum tuum hoc aurum deferens, quia jam ex hac hora tuum esse jubeo*, Fulgos. lib. IV. Quis dubitat hunc Macedonem facilius deinde gestasse hoc aurum in domum suam? Idem ait nobis Deus. Lex ejus saccus est plenus auro gloriæ celestis; si ad eum deferamus saccum hunc, donat nobis aurum. Ut nobis labor minus gravis sit; nobis enim laboramus, nobis aurum gestamus. Unde Isidor. Clarius, orat. IX. tom. III. ait: Videtur mihi evangelicæ legis jugum ac onus persimile esse, ut si quis torquem maximi ponderis ac immensi pretii collo circumponat, vel ingentem auri massam, quam dono acceperit, humeris ferat utrumque onus est, sed minime sentitur ob metalli speciem atque pretium: quin ii qui ea ferunt, lætantur ac gestiunt, sibi que in eis placent. Idem cernimus viris evangelicis usu venisse, qui: *Gloriabantur*, ut aiebat Paulus, *in afflictionibus et omne gaudium existimabant, cum in variis tentationibus incidissent*. Sic Isidorus.

VI. Suavitas etiam hujus jugi vel exinde sumi potest, quod ab optimo et amantissimo patre Christo nobis impositum sit. Gravissima videri Isaaco sarcina illa lignorum poterat, quam imposuit ei pater ferendam, Gen. XXII. nisi eam sciret a benignissimo patre sibi impositam. Quanto æquius ferendum onus, quod imposuit nobis Christus, qui novit exactissime quid et quantum nobis imponat, quamque id necessarium et salutare nobis sit; tantum abest, ut vires nostras opprimere velle importabili jugo existimandus sit. Quomodo enim non omni tyranno crudelior et solidior foret, si impossibilia præcepisset et impor-

CONCIO III.

INVITATORIA AD JUGUM DIABOLI TRAHENDUM DISSUADENTUR.

I. Invitat per superbos. — II. Invitat per avaros. — III. Invitat per obscenos. — IV. Invitat per invidos. — V. Invitat per iracundos. — VI. Invitat per gulosos. — VII. Invitat per otiosos.

THEMA.

Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. Matth. XI.

tabilia imposuisset; taceo quod nullum peccatum foret non implere, quæ non possis?

VII. Ob consolationem divinam, quæ est insulari unguenti, quo inunctus currus facili vi trahitur: De quo Isaias, X. dicitur: *Computrescet*, id est, mollescet, *jugum a facie olei*: et II. Cor. I. *Sicut abundant passiones Christi in nobis, ita et per Christum abundat consolatio nostra*. Quam grave jugum putatis jacuisse in dorso S. Andreae, cum b'ido in cruce penderet? Et tamen ille, cum venissent, qui deponerent eum, rogavit Dominum, ne id permetteret: *Ne me permittas Domine*, inquit, *descendere vivum*. Quid quæso emollivit et putrefecit hoc tam grave ejus jugum, nisi consolatio interna, qua abundabat? Non ita jugum eorum, qui mundo serviunt, inunctum est: strideret currus eorum, quia unctione ista caret.

VIII. Ultimo alleviatur usu et consuetudine. Sic currus in ipso progressu facilius trahitur quam initio. Sic pueri etiam parvi magnas campanas pulsant dum illæ sunt in motu, non ante. « Subito procedent de umbra ad solem, ait Sanctus Bernardus epistola quinta, de otio ad laborem. Grave cernitur omne quod incipit: sed postquam ab iis dissuescere et ad illa se paulisper assuescere cœperit, usus tollit difficultatem, invenitque facile esse, quod impossibile ante putavit, etc. » Denique, jugum Christi simile est herbæ moly, quam Ulysses difficillimam navigationem instituens, secum accepisse contra præstigias Circeæ scribitur ab Homero, ejus enim radix erat nigerima, flores autem candidissimi: simili modo virtus præsentissimum remedium in hujus vitæ navigatione contra dæmonum insidias, initio quidem horrida est homini inassueto, postea vero paulatim vertitur in suavissimi odoris flosculum. Quare auditores, ne dubitemus jugo Christi subficere cervices nostras: tametsi enim in hoc tempore æformitatem et asperitatem aliquam continet, progignet tamen ad finem temporis et initium æternitatis candidissimum æternæ felicitatis florem, etc.

Traditur hyæna sermonem humanum inter pastorum stabula assimilare, nomenque alicujus addiscere, quem evocatum foras laceret, ut scribit Plinius, lib. VIII. c. XXX. Quo schemate recte lineari potest humani generis hostis; siquidem et ipse humanam supremi pastoris nostri Christi vocem et loquendi modum imitatur, ut ita incautos homines ad se evocatos perimat. Invitat nos Dominus in hodierno evangelio ad suave jugum suum suavissimis illis verbis: *Venite ad me omnes*, etc. et passim alibi in ss. litteris per os Spiritus sancti: *Venite filii, audite me, timorem Domini docebo vos*, Psal. XXXIII. et: *Venite, comedite panem meum*, etc. Prov. IX. Sed ecce hanc eandem vocem imitatur dæmon, et a suavi Christi jugo, ad gravissimum suum evocat homines non tam sua quam suorum mancipiorum humana voce. Modo enim clamat: *Venite faciamus vobis civitatem et turrim*, Genes. XI. modo: *Venite sapienter opprimamus eum*, Exod. I. modo: *Venite fruamur bonis*, etc. Sap. II. modo: *Benite percutiamus eum lingua*, Jerem. X. modo: *Venite et occidamus eum*, Matth. XI. modo: *Venite sumamus vinum et impleamur ebrietate*, Isa. LVI. modo: *Venite mittamus sortes*, Joan. I. Et quidem si unquam alias deceptorias has emittit voces, tum maxime his diebus, quibus imminet bacchanalia. A quibus nos paterne dehortatur Sapiens, Prov. I. *Fili mi*, inquit, *si te lactaverint peccatores, ne acquiescas eis. Si dixerint: Venite nobiscum, insidiamur sanguini, abscondamus tendiculas contra insontem frustra, deglutiamus eum sicut infernus viventem et integrum quasi descendentem in lacum. Omnem pretiosam substantiam reperiemus, implebimus domos nostras spoliis, sortem mitte nobiscum, marsupium unum sit omnium nostrum*. (Quis in istis verbis non agnoscit vocem bacchantium?) *Fili mi, ne ambules cum eis, prohibe pedem tuum a semitis eorum: pedes enim illorum ad malum currunt*. Videat igitur unusquisque cujus vocem audiat, Christi invitantis ad refectionem, an diaboli invitantis ad perditionem: Christi invitantis ad

jugum suave, an diaboli invitantis ad jugum grave et importabile. Qua in re ne quis decipiat, examinabimus accuratius voce cacodæmonis, et jugum ad quod vocat.

I. Per superbos et ambitione clamat: *Venite faciamus nobis civitatem et turrim, cujus culmen pertingat ad cælum et celebremus nomen nostrum.* His verbis invitavit filios Noe ad ædificandam turrim Babel, Gen. XI. tum ut eo edificio nomen simifacerent, tum ut in eo diluvium (si quod deinceps iterum fieret) effugere possent, ut tradit Josephus. Sed quorsum te hi invitant? Nonne ad laborem immensum? Nonne ad jugum grave? Conantur ambitiosi acquirere sibi nomen et erigere titulos statuas, gloriam et celebritatem. Sed quantæ impensæ et laboris id est? Alii serviunt multis annis, nihil quantumvis vilium obsequiorum detrectant: blandiuntur, munera adjiciunt, ut sperata potiantur dignitate: alii maxima ad-eunt pericula, in equis currunt, hastiludia exercent, etc. ut videantur et celebrentur: alii militiam tolerant et in ea durissima quæque latera hostibus obijciunt, ut aliquod munus obtineant: alii libros componunt, diu noctuque student, etc. alii maximas hoc tempore impensas faciunt ut pompa et splendore alios larvatos superent et ab omnibus suscipiantur. Sed quid tandem efficiunt? Imprimis sæpe frustra laborant et confunduntur dum in medio opere abripiuntur e vita, vel turpiter spe sua frustrantur, ita ut omnia eorum obsequia non observentur aut curentur a magnatibus, quibus blandiuntur: ac sicut ædificatores Babel cum forte peterent ligna, alii præbuerunt lapides, cum peterent trullam, alii porrexerunt malleum: ita fit ambitiosis et contigit arrogantissimo illi Ablevio, qui a Constantino imperatore ad tantam gratiam eVectus erat, ut pene imperatore plus posset: postea Constantinus filius Constantini eum imperio exiit, et satellites cum litteris honorariis ad eum misit, ut eum interficerent. Qui primo litteras ad pedes provoluti exhibent, quibus perlectis omnique metu solutus, purpuram magno fastu in litteris oblatam poposcit: at illi nihil se amplius in mandatis habere professi, pro foribus stare, quibus tradendæ purpuræ cura incumberet, dixerunt intro-missi virumque adorti, pro stola purpurea necem illi purpuream obtulerunt, frustatim dissecto in modum pecudis. Testatur Eunapius, in vita philosophi. Deinde, licet adipiscantur, quod quærunt, tamen se ideo deceptos adhuc vident, quia non evadunt (quod sperabant) commune diluvium seu communes hominum miseras, curas, labores, regitudines, inimicitias, molestias, morbos, mortem. Æque enim frigent, esuriunt, ægrotant, sper-

nuntur, traducuntur, anguntur et moriuntur ut ante. Neque et nomen suum celebrarunt, sed potius conspurcarunt: quia scilicet fætores nominis sui post se relinquunt et ludibrio habentur; quemadmodum et nunc larvati seipsos risui exponunt. Denique, non satiantur dignitatibus vel honoribus partis: sed sicut infinitus labor foret, ad cælum usque ædificare, sic infinitum est ambitionum desiderium. Pervenit quid ad gradum signiferi; numquid ibi quiescit? Minime vero, sed illico quærît esse capitaneus. Huc ubi pervenit, vult esse belli dux, deinde, princeps, postea imperator. Hic orbis totius affectat imperium, et si illud obtinuerit, dolebit cum Alexandro Magno esse plures, quibus imperare queat.

II. Clamat per avaros: *Venite sapienter opprimamus eum, ne forte multiplicetur.* Quod dicebat Pharao de populo Hebræo, idque sedulo facebat atterendo eum laboribus. Idem faciunt avari opprimendo pauperes. Sed quemadmodum illi res pessime successit: ita solet et istis; nam propterea Pharao, ejusque populus decem gravissimis plagis infestatus, et a Deo castigatus, deinde ab Hebræis spoliatus, ac denique in mari rubro submersus est, Exod. XIV. Et de avaris ait apost. I. Tim. VI. *Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem et in laqueum diaboli, et in desideria multa inutilia et nociva, quæ mergunt hominem in interitum et perditionem.* Avari postquam induerunt se laqueis avaritiæ, perpetuis anguntur desideriis suo scilicet conservandi et plura cumulandi; unde sapienter opprimunt alios, id est, multis technis, fraudibus et mendaciis emungunt illis pecunias et bona sua: currunt, equitant, navigant, somnum arcent, eviscerant se ut aranea, variaque retia tendunt ad capiendos nummos: ei tamen nil nisi majores curas et muscas capiunt; atque ita dum ipsi laqueos tendunt opibus, interim cadunt in laqueum diaboli. Itaque: *Desideria eorum sunt inutilia*, ait apostolus, quia imprimis sæpe non acquirunt prædam speratam. Unde Sapiens, Prov. XXIII. ait: *Ne erigas oculos tuos ad opes, quas non potes habere; quia facient sibi pennas quasi aquilæ et volabunt in cælum.* Deinde, licet acquirant, adhuc non satiabuntur, quia dives cupidus semper se judicat esse pauperem. Et præterea nociva etiam sunt avarorum desideria, apostolo teste, non solum animæ habentis, sed etiam cæteris hominibus, quibus student auferre bona: uti Jacobi IV. dicitur: *Unde bella et lites in vobis? Nonne hinc ex concupiscentiis vestris quæ militant in membris vestris? Concupiscistis et non habetis: occiditis et zelatis, et non habetis.* Inde percutiuntur avari probris, detractionibus, furtis, invidia, etc. præter intestinas eorum plagas. Habent curam,

muscas perpetuo eos infestantes; ciniphes, id est, aliorum detractiones; tenebras, id est, metum judicii; ulcera, id est, peccata gravia; sanguinem, scilicet pauperum clamantem in cælum; locustas, id est, fures; mortem primogenitorum, id est, perditos et prodigos liberos. Tandem ut Ægyptii bonis suis vasis scilicet aureis et argenteis spoliati sunt, et deinde in mari submersi: sic et avari spoliantur in morte amarissima omnibus suis bonis, et forte alienis et ingratis, *mergunturque in interitum et perditionem*, apostolo testante.

III. Clamant per libidinosos: « Venite et fruamur bonis, quæ sunt, et utamur creatura tamquam in juventute celeriter. Vino pretioso et unguentis nos impleamus, et non prætereant nos flos temporis. Coronemus nos rosis antequam marcescant: nullum pratum sit, quod non petransit luxuria nostra. » Ita loquuntur impii, Sap. II. ubi tamen mox subjungitur: *Hæc cogitarunt et erraverunt: excæcavit enim illos malitia eorum:* et cap. V. sequenti ipsimet fatentur: *Ergo erravimus a via veritatis, et justitiæ lumen non luxit nobis, et sol intelligentiæ non est ortus nobis. Lassati sumus in via iniquitatis et perditionis, et ambulavimus vias difficiles; viam autem Domini ignoravimus, etc.* Errant ergo isti et ex verissimis propositionibus falsissima concludunt multipliciter, primum enim desiderant multo tempore frui deliciis, unde dicunt: *Venite et fruamur bonis, et utamur creatura tamquam in juventute*, id est, ita nos delectemus, ut nunquam consenescamus, ut ibi Lorinus; interim tamen delicias suas ipsi præscindunt per intemperantiam libidinis. Deinde, quia tempus breve est, ipsi id deliciis dare volunt: *Non prætereant nos flos temporis*, inquit: cum tamen longe aliter cum apostolo concludere deberent, I. Cor. VII. *Fratres, tempus breve est, reliquum est, ut et qui habent uxores tamquam non habentes sint, etc. et qui utuntur hoc mundo, tamquam non utantur, præterit enim figura hujus mundi.* Rursum cum dicunt: *Coronemus nos rosis*, plurimum aberrant, pro rosis enim inveniunt spinas suas in libidine, siquidem morbos sibi conciliant, veluti spectra incedunt: inde diffamantur et omnibus odio sunt ac contemptui: loculos insuper suos exhaustos vident cum prodigo filio: amor etiam obscenus cito in odium vertitur. Quot vulnera sibi infligit qui rosas illas carpit? Denique, in eo errant, quod omne pratum percursuros se sperent sua luxuria, undique enim impedimenta inveniunt, æmuli insidiantur, magistratus punit, Deus castigat. Atque ita sicut qui per prata equitant aut currunt, interceptiuntur et mulctantur, sic fit obscenis amatoribus, ut dum noctu quæ-

runt veneres suas, interceptantur, etc. Unde merito tandem exclamant: *Ergo erravimus.*

IV. Clamat per invidos: *Venite et cogitemus contra Jeremiam cogitationes:* et: *Venite et percutiamus eum lingua*, Jer. XVIII. Et invenit sane multos dæmon, qui ei obsequantur, præsertim in conviviis, quæ celebrantur his maxime diebus. Ibi enim certatur detractionibus et nemo non laceratur: ita ut si quis confiteri cupiens, peccata sua non recordetur, eat ad convivium Bacchi, et ibi ea diligentissime enumerari audiet. Ibi excogitantur etiam falsa, quæ dicantur in odium aliorum et ad placitum convivantium. Sed interim ipsi etiam grave jugum diaboli gerunt, dolent enim ob aliorum prosperitatem aut excellentiam, et vanos se perversosque produunt coram sapientibus, dum aliorum vitia produunt. Unde Eccles. XIX. dicitur de invidio: *Sagitta infixæ femori carnis, sic verbum in ore stulti.* Talis enim sagitta ostendit carnem esse saucium, et continuum ei dolorem affert: sic verbum detractorium, ostendit detractorem ipsum esse peccatorem, et affligit eum donec evomat quod de aliis male audivit. Horridum foret aspicere convivantes anthropophagos, qui homines membratim concidunt et vorant. Et quid aliud faciunt detractores? Nonne et ipsi deartuant devorantque homines, cum eorum famam rodunt? Unde apostolus, ad Gal. V. ait: *Quod si invicem mordetis et comeditis, videte ne ab invicem consumamini.* Grave etiam sibi onus imponunt restituendi videlicet honorem ablatum, quod ægre admodum fit.

Itaque detractores primo, torquentur donec undique detrahant: secundo, seipsos magis quam alios feriunt: tertio, difficile curam admittunt.

Certe his imprecatur Jeremias, eod. cap. *Tu autem Domine, scis omne consilium eorum aduersum me in mortem: ne propitius iniquitati eorum, et peccatum eorum a facie tua non deleatur: sicut corruentes in conspectu tuo, in tempore furoris tui abutere eis.* Quibus verbis non tam imprecatur invidis, quam denuntiat eos esse incurabiles, quia resistunt reprehensioni, nec volunt fateri se aliis detraxisse: ut enim canis mordet etiam eum, qui vult ei sagittam e pede extrahere, sic detractor.

V. Clamat per iracundos: *Venite occidamus eum.* Sicut clamavit per Scribas in Pharisæos Christum persequentes, Matth. XXI. Hoc verbo invitat dæmon homines ad vindictam exercendam, ad rabiem suam etiam in innocuos exonerandam, et sane hoc tempore plurimos inveni sectatores, qui videlicet armati de nocte grassantur per plateas et nil aliud optant, quam vulnera aut infligere

aut recipere. Qui sane in jugo diaboli trahendo non infimi sunt: sibi ipsis enim imponunt onus grave perturbationis et damnorum emergentium. Sive enim vulnerent sive vulnerentur, sive occidant, sive occidantur, annon sibi nocebunt? Quam stulti forent illi milites, qui volentes duello certare, id a suo duce nequaquam obtinerent nisi hac lege, ut qui alterum occideret, et ipse occideretur? Atqui hoc norunt iracundi, sibi videlicet sive lædant sive lædantur parem imminere cladem. Quemadmodum ergo Judæi male perierunt et acerbissime puniti sunt in excidio Jerosolymitano ob Christi necem: sic etiam iracundi supplicium sibi afferunt. Eleazarus ille, cum subter elephantem ingressus esset et gladium in ventrem ejus adegisset, bestiam quidem prostravit, sed ipse etiam victor a corruente bestia oppressus est, I. Macch. c. VI. simili pugna decertant elephas et draco pari utriusque exitio. Draco in elephantem insilit et sanguinem ejus ebibit, demum elephas exsanguis concidit et draconem inebriatum opprimit ac commoritur, ut refert Plin. lib. VIII. c. XII. Ita evenit etiam Judæis: occiderunt illi Christum et sanguinem ejus suserunt, cum clamarent: *Sanguis ejus super nos et super filios nostros*, Matth. XXVII. itaque venit super eos, quando videlicet post triginta octo annos in obsidione miserrime obruti et exterminati sunt. Id ipsum evenit iracundis et gladiatoribus: vel enim occidunt, et tunc ipsi quoque ad necem queruntur, vel sauciant tantum et pœnæ obnoxii sunt, habentque insuper hostem perpetuum, conscientiam item postmodum inquietam et seram penitentinem, vindictam Dei sibi imminentem, etc.

VI. Clamat per gulosos: *Venite sumamus vinum et impleamur ebrietate, et erit sicut hodie, sic et cras et multo amplius*. Sic clamat apud Isaiam, cap. LVI. Ad quam vocem plurimi sane his diebus maxime diaboli jugo se subiciunt. Sed quam grave est hoc jugum, nonne sibi ipsis pœnas afferunt ebriosi? Et nonne magna pœna foret, si quis quoties inebriari deberet? Quid quod aliqui ita assuescunt ebrietati et intemperantiæ, ut semper sitiant, quia scilicet hepar inflammatum habent? Annon isti mancipia ventris sunt.

Multum vero decipiuntur in eo, dum sibi promittunt diutinam vitam, dicentes: *Erit sicut hodie, sic et cras, et multo amplius*. Ipsi enim sibi præcipient vitam, et merentur ut præcipient eis Deus. Unde dicit Job, c. XXI. *Ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad infernum descendunt*. Alius enim in ebrietate per scalam cadit et extinguitur: *In puncto ad infernum descendit*: alius confoditur: *In puncto, etc.* alius mane in lecto mortuus repe-

ritur: *In puncto, etc.* alius apoplexia tangitur: *In puncto, etc.* Etsi tale quid vel uni tantum ex nobis eventurum sciremus, nonne omnes metuere deberemus?

VII. Clamat per otiosos: *Venite et mittamus sortes*. Sic dicebant nautæ periclitantes in mari, Jon. I. idem otiosi dicunt bacchanaliorum maxime tempore. Cum enim honestas alias recreationes, multo magis vero laborem fastidiant, ludos et aleas proferunt. Et si quidem ludus esset moderatus, utcumque tolerari posset. Sed nimis excedit limites, et fere ita luditur ut non tam recreatio, quam amaritudo in ludo percipiatur. Ut enim in charta lusoria quatuor sunt figurae, ita et lusorum quatuor mala sunt. Primum est, perpetuus perdendi metus, quia et perpetuum periculum, designatur per folia, quæ in arbore semper tremunt. Sic enim dum pecunia est sub alea, semper trepidat lusor; ita ut quandoque lusores postquam omnes facultates suas et uxores perdiderunt, vitam sibi eripiant. Secundum, insatiabilis ludi cupiditas, ita ut nec cibum capere, nec somnum queant, interdum designatur per cordis figuras, quia scilicet lusus consuetor cor mentemque occupat, et eo interdum abripit, ut tota ejus familia pessum eat. Tertium, infamia et dedecus, siquidem male sonat, sive dicaris magnam summam lucratus esse, sive perdidisse, utrobique temeritatis convinceris et levitatis, ut multis accidit: et hoc per nolas, stultorum insignia designatur. Est enim ingens stultitia, quod quis pecuniam multo labore partam unius aleæ jactui credat, aut folio chartaceo. Et nonne magna stultitia eorum est, qui postquam sua perdidierint, solent ipsas chartas dentibus lacerare; quanto rectius sibi ipsis iracerentur, qui chartas non abjecerunt. Quartum, inopia, quæ plerumque comitatur aut sequitur lusores, designatur per glandes, quæ sunt porcorum cibus; nimirum tunc cum prodigo filio eo rediguntur ut glandes tandem et porcorum siliquis comedere cogantur: tametsi vero lucreris, parum id tibi proderit, quia caret Dei benedictione tale lucrum.

Cæterum super hæc omnia, gravissimum superest jugum, obligatio videlicet reddendæ rationis coram Deo.

Ad extremum igitur Christus a diaboli jugo nos evocaturus, clamat: *Venite ad me omnes, qui laboratis, et onerati estis, et ego reficiam vos*: clamat mundus: Ego deficio: clamat caro: Ego inficio: clamat diabolus: Ego interficio: clamat Christus: Ego reficio. Quem malumus audire: et certe nisi nunc audiamus dicentem et vocantem: *Venite ad me omnes*; et *Tollite jugum meum super vos*: non audiemus ibi dicentem: *Venite benedicti Patris*

mei. Itaque: *Venite exultemus Domino, jubilemus Deo salutari nostro, præoccupemus faciem ejus in confessione*.

CONCIO IV.

JUGUM QUADRAGESIMALE ACCEPTANDUM.

I. Jejunium quadragesimæ. — II. Modestia et honesta major. — III. Penitentia. — IV. Majus studium audiendi verbum Dei. — V. Fuga peccatorum major. — VI. S. communio paschalis.

THEMA.

Tollite jugum meum super vos, et discite a me. Matth. XI.

Faustus fuit hic dies apostoli Matthiæ Carolo V. imperatori laudatissimo, quoniam eo die natus est, eo Gallorum regem devicit captivumque fecit in memorabili pugna apud Ticinum Insubriæ urbem, eo denique Augustale diadema de manu pontificis Romani Bononiæ suscepit, Maiol. tom. I. canic. coll. IV. Unde gloriabatur optimus princeps, quod hoc die non solum vitam, sed et sortem imperii, felicitatis et victoriarum accepisset. Nobis etiam, auditores, faustum illum diem non immerito reputamus quia nimirum plerumque in capite quadragesimæ solet nobis occurrere, eamque nuntiare. Quid autem est quadragesima, nisi tempus in quo secundum animam renascimur per penitentiam? Quid nisi tempus et occasio plurimarum victoriarum, quas de mundo, carne, dæmone possumus reportare? Quid nisi tempus gloriæ in quo, si unquam alias, suave Christi jugum veluti coronam imperialem (*quia servire Deo regnare est*) capiti nostro imponimus? Sed video, auditores, multos esse, qui diei hujus felicitatem dictam parum apprehendant, quia hoc jugum timent. Ideo pondus hoc nonnihil alleviavimus.

I. Jugum primum est jejunium quadragesimale. Et hoc quam leve! Quam suffultum? Præcipitur abstinencia a carnibus: quantum id est? Numquid in solo carnis esu vivit homo? Quomodo enim ante diluvium per annos 1600. vixerunt homines et quidem usque ad 900. annos, qui tamen carne et vino abstinerunt juxta communiorum pp. et dd. sententiam? Et quomodo extra jejunia multi nullo negotio carnibus abstinent, imo esum earum tandem fastidiunt, et alios cibos preferunt? Quomodo villani, cum vix quater in anno carnes edant, interim tamen robusti sunt et longævi? Sed nimirum recte dixit Habacuc, c. I. *Homines esse velut pisces maris*. Nam uti pisces qui in nassa sunt egressum querunt, et qui extra

ingressum: ita nos in vitium nitimur, et cum licet edere carnes, fastidimus; et cum non licet, desideramus. Unde hæc persuasio, nisi ab illo, qui vitium arborem suasit Evæ, quasi cæteris meliorem et salubriorem, cum esset omnibus pestilentior? Quis non dicat levissimum fuisse præceptum, ut abstineret Adam ab unica illa arbore, cæteris omnibus concessis, similiter quis audeat dicere grave hoc esse jugum aut præceptum, solis carnibus abstinere ad tempus, cæteris omnibus cibis permissis.

Deinde, præcipitur jejunium, id est, unica in die refectio. Et quid hoc difficile? Nonne sat superque suffulcit hoc jugum Ecclesia? Permittit collatiunculam vespertinam, non interdicat potum, anticipavit nonnihil refectionem, non culpato paulo liberaliorem refectionem, excipit a jejunio dies dominicos, excipit juniores usque ad annum vigesimum primum completum, excipit senes viribus destitutos, excipit pauperes qui non habent, quod sufficiat vel refectio, excipit eos qui duriore occupantur labore, excipit infirmos, feminas gravidas et lactantes, denique, si quis probabili motu ratione impotentem se existimat ad jejunia juxta rigorem ecclesiasticum, facile acceptat ejus excusationem, qua tamen in re confessarius aut vir prudens consulendus; quia universim cum gravi alicujus damno neminem intendit obligare. Quid blandissima mater nostra facere nobis amplius poterat? Considerate exemplum Christi et videte, utrum æquum sit Christo jejunare, nos ventri indulgere? *Discite a me*, inquit. Nescimusne quid evenerit populo Hebræo, quando Moyse in monte jejunante quadraginta diebus ipse dedit manducare et bibere, et surrexit ludere? Exod. XXXII. Et cur jejunavit Christus, nonne propter nos solummodo. Sanctissimus ipse erat, non indigebat hac medicina: sed propter nos eam sibi applicavit, ut nos adhiberemus. Si medicus videns ægrum abhorrere a cauterio sibi necessario candens ferrum arriperet, et sana licet in carne sua ustionem prior faceret, solum ea causa, ut persuaderet ægro ustionem illi necessariam: nonne qui ulcus habet, ferrum e manu medici rapere deberet et ulceri suo infigere? Vel saltem cauterium libenter accipere? Præunte rege Ninive ad jejunium et penitentiam, facile subsecuta est tota civitas, tametsi id sua causa faceret rex: cur ergo non sequamur Christum jejunantem propter nos? Demum viderit unusquisque, ne si ad modicum tempus ejusmodi cupidine renuat privari, in æternum ea privetur? Quo modo legimus comminatum aliquando Deum Hebræis, si noluerunt dare terræ sabbatum anni septimi, fore ut ea ejectis et in captivitatem duc-